

CHOROBY SOUČASNÉ RODINY

Max Kašparů

Pokud bude mladý muž, který nemá právnické vzdělání, pátrat po definici a funkci rodiny, vygoogluje si následující: Rodina je malá skupina osob, které jsou navzájem spojeny manželskými, příbuzenskými nebo jinými vztahy, a zvláště společným způsobem života.

Což je definice velmi široká, možná i vágní, a při troše fantazie je možné si pod pojmem rodina představit kdekdo.

Jaké jsou funkce rodiny:

Rodina má mimo jiné především funkci reprodukční, ekonomickou, socializační, emoční, výchovnou a vzdělávací.

Připočte-li k tomu onen mladý muž ještě různé mikrofunkce a nanofunkce rodiny, dojde možná k závěru, že je nejlepší se neženit.

Současná rodina je vážně nemocná a netrpí jen jedinou chorobou, ale můžeme hovořit o takzvané polymorbiditě. Tedy o vícečetné chorobnosti.

Dovolím si na tomto místě předložit názvy a projevy pěti nemocí, kterými trpí současná rodina.

- Atrofií vazivové tkáně,
- syndromem hodnotového relativismu,
- syndromem záměny prostředku a cíle,
- nemocí hodnotové reverze
- a chorobou podmíněné lásky.

A nyní jednotlivě.

1. Atrofie neboli úbytek vazivové tkáně

Pokud by tělo člověka bylo postaveno jen z kvalitních kostí a dobrých kloubů bez vazivové tkáně, bez vaziva, rozsypalo by se stejně jako dům postavený sice z kvalitních cihel a kvalitních kamenů, ale bez pojiva, kterému se říká malta.

Mám-li v tomto smyslu hledět na současnou rodinu, je sice postavena na kvalitních zákonech (od toho máme právníky), na ekonomických zásadách (od toho máme ekonomy), psychologických poradnách (od toho máme „poraděnky“), ale ony jednotlivé stavební dílce nejsou spojeny kvalitní, eventuálně žádnou maltou. Oním pojivem, které udržuje jednotu srdcí.

V první řadě nám chybí v rodinách společenství stolu. Ptám-li se během katechetické přípravy snoubenců, která část nábytku je nejdůležitější, odpovídají většinou, že je to postel. Nikoli, je to stůl. Rodina, bohužel společně nesnídá, neoběduje a většinou ani nevečeří. V neděli, kdy je největší příležitost ke společnému setkání se u stolu, začne chybět kvalitní komunikace. To je další rodinný problém. Chybí společenství stolu, chybí sebesdílení, chybí vzájemná a kvalitní slovní komunikace, chybí smysluplná témata. Chybí doteky lásky. A toto všechno je ona malta.

2. Syndrom hodnotového relativismu

Žijeme v době, ve které nic není pokládáno za pevné, stálé a definitivní. A to, co ještě zůstává, se pozvolna zpochybňuje. Vytrácí se přirozený řád věcí.

Současné směřování společnosti, se mi, jako psychiatrovi, jeví poněkud schizofrenní. A mimo jiné na to doplácí právě rodiny. Uvedu tři příklady. Na jedné straně jsme fascinováni relativismem, který všechno zpochybňuje, v jehož optice nic není jisté, zásadní, úplně správné, zcela pravdivé, mravné, etické a neměnné. Ale na druhé straně vynakládáme nemalé prostředky do různých typů výchovných zařízení, nápravných ústavů a věznic. Ale právě delikventi a zločinci jsou ti, kteří zcela pochopili, že u nás není nic zásadního, neměnného, morálního a správného. Oni to pochopili – a my je za to trestáme.

Dalším Molochem, který požírá rodiny je konzumismus. Mladí lidé konzumují především zábavu. Pokud český nebo slovenský národ vymře, bude to tím, že se ubavil k smrti. Na jedné straně jsou minimální až žádné

tresty pro dealery drog a na druhé straně se investují horentní částky do léčení toxikomanů.

Na jedné straně existuje paragraf týkající se ohrožování mravní výchovy mládeže, ale na druhé straně obsah pojmu mravnost je zcela relativní a co je, a co není morální, určuje si každý občan sám.

Pokud chtěl zedník postavit rovnou zeď, potřeboval k tomu olovnici. Závaží na šňůře, která ukazovala svislou rovinu. Řídil se při stavbě zdi přírodním zákonem. Pokud si z olovnice udělal kyvadlo, olovnici rozkmital, nepostavil buď nic, nebo mu křivá zeď spadla. Podle stejných kyvadel je postavena řada současných rodin.

Používá-li se k postavení zdi **přírodní** zákon, musí se k postavení pevné rodiny používat **přirozený** zákon. Rozlišujeme mezi slovem přírodní a přirozený.

Bohužel, i přirozené zákony si vzali pod svůj patronát naši právníci. Registrované partnerství homosexuálů již máme právně ošetřené. Nepotřebuji ovšem bujnou fantazii k tomu, abych si představil, že žena trpící pygmalionismem, která se sexuálně zamilovala do sochy svatého Václava, požádá o sňatek s touto sochou. Zdatní právníci - v rámci nezadatelných lidských práv a nezczitelných občanských svobod - najdou paragrafovou cestu, jak takový sňatek uzákonit. Otázkou zůstává, co s tím koněm. Kdo to bude kritizovat, není tolerantní, liberální a korektní, a nemá co pohledávat ve sjednocené Evropě.

3. Syndrom záměny prostředku a cíle

Cílem muže v rodině už nebývá jeho žena a cílem ženy její muž. Cílem se staly prostředky. Volný čas, peníze, sex, nejlevnější bytový azyl. Od zásady „milujme člověka a používejme věci“ došlo k záměně. Milujeme věci a používáme člověka. A z prostředků se stává cíl. Chlubíme se tím, za co bychom se měli stydět, a stydíme se pomalu za to, čím bychom se měli chlubit.

Ono hodnotové zemětřesení ale vede ke ztrátě smyslu rodiny.

Pomalu se dostáváme mezi starozákonní stavitele Babylonské věže. Hrdi na svoji práci a s touhou pokořit nebe, stavěli Babyloňané rychle a na tehdejší možnosti i technické prostředky také do veliké výšky. Chtěli se se svojí věží probourat až do nebes.

V jednom okamžiku si na samotném vrcholu přestali stavitelé rozumět. Všichni sice mluvili, vzájemně se slyšeli, ale nikdo nikomu nerozuměl. Došlo ke zmatení jazyků.

Tato zpráva má nejen svoje duchovní poučení, ale i psychologickou stránku, kterou vidíme jasně i dnes. U jednotlivců i u celých národů.

Techniku máme vysokou v oblast mikro i makro, od počítačů až po kosmické lodě, ale nějak si přestáváme rozumět. Jsou ve zmatku hodnoty, názory i postoje. Je v chaosu význam slov, symbolů i vzájemná komunikace.

Nemám nic proti kvalitní a vyspělé technice, rád ji používám a slouží mi k radosti. Musí být ovšem spojena s pokorou. Pokud vede k pýše, vede ke zmatku a nepochopení.

V takovém případě bych doporučoval nestavět pyšně se vypínající věže, ale místo nich si budovat malé rodinné domy, ve kterých bychom si všichni rozuměli.

Budují se výškové domy, ale nebudují se domovy,

kupují se velké knihovny, ale nehledá se moudrost uložená v knihách,

kupují se co nejširší postele, ale nehledá se čisté svědomí pro dobrý spánek.

Na jedné straně se rozpadají existující rodiny, na druhé straně se nové skoro netvoří.

Pravdu měl německý filosof Martin Heidegger, který řekl, že moderní doba překonala všechny vzdálenosti, ale nevytvořila žádnou blízkost. Otec sedící v obývacím pokoji sleduje televizi a ví, co se děje na druhém konci světa, neví ovšem co se děje ve vedlejším pokoji v srdci jeho syna.

Mimo to mnoho našich rodin žije velmi bohatě navenek a nesmírně chudě uvnitř. Možná by bylo na místě onen nepoměr otočit.

4. Syndrom podmíněné lásky

Do rodinných vztahů vstoupil směnný obchod. Něco za něco. Tyto postoje jsou v rozporu s láskou Boží. Rozdíl je ve dvou písmenech. Bůh nás má rád **Už**, lidé nás mají rádi **Až**.

5. Syndrom hodnotové reverze

Dnes se:

- **pýcha** změnila ve zdravé sebevědomí,
- **lakomství** v zákon ekonomiky,
- **nestřídmost** ve vyšší životní úroveň,
- **závist** v boj o spravedlnost,
- **hněv** ve zdravou reakci na hloupostí druhých,
- **hulvátství** ve svobodu projevu,
- **okrádání** ve svobodný trh,
- **zanedbaná výchova dětí** se změnila ve tvorbu vlastního názoru,
- **mateřství bez manželství** v moderní formu existence,
- **likvidace pozitivních hodnot** ve zbavení se předsudků,
- **neúcta k tradici** ve vítězství zdravého rozumu,
- **lenost** se změnila v sociální dávku nebo prokrastinaci,
- **slušnost** je přežitek doby, jak mi řekl jeden mladý inženýr ekonomie, protože za tu si ještě nikdo nic nekoupil.

V každé společnosti, potažmo v každé rodině, všechno souvisí se vším. Jedná se o pavučinu, kde je každé vlákno propojené s jiným. Jestliže v Kuvajtu zdraží ropa, u nás pekař zdraží rohlíky.

Jestli se do rodiny nastěhuje jedna z výše uvedených pěti nemocí, není vyloučeno, že přijde i ta druhá.

Prevence:

Budujme pojivovou tkáň, mějme se rádi bez podmínek, nepleťme si prostředek a cíl, a olovnici života pověsme na Ježíše. Pokud svůj život nepověsíme na Krista, můžeme ho pověsit na hřebík.